

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Tutoría e orientación coa familia

Materia	Educación: Tutoría e orientación coa familia			
Código	V51G110V01303			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Blanco Navarro, Marta			
Profesorado	Blanco Navarro, Marta			
Correo-e	marta.blanconavarro@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	<p>A materia Tutoría e Orientación coa Familia (TOF) está integrada no 1º cuadrimestre do 2º curso, correspondente ao Plan de Estudos de Educación Infantil. Esta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o/a estudante -futuro/a docente-, ao tratar de situar os procesos de orientación e tutoría no quefacer educativo. Así mesmo, establece plans de acción tutorial, partindo dunha formulación educativa inclusivo e altamente personalizado en colaboración coa familia.</p> <p>Cumpre un papel importante no plan de estudos derivado do seu carácter formativo e trata de dar resposta ás demandas da sociedade e das familias, que reclaman á universidade profesionais preparados para abordar os novos retos-carencias-necesidades dos nenos e nenas e as súas familias na actualidade.</p>			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados

C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer a familia desde unha visión antropolóxica, as distintas realidades sociolóxicas que se dan en torno a a familia, e os estilos de vida e educación en o contexto escolar	A1		C10 C11 C14	D1 D12 D16 D19
Mostrar habilidades sociais para entender a as familias e facerse entender por elas	B10		C10	D11 D12 D17
Promover e colaborar en accións dentro e fóra de o aula, organizadas por as familias, concellos e outras institucións con incidencia en a formación cidadá			C40 C66	D6 D9 D12
Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes de a sociedade actual que afectan a a educación familiar e escolar, con respecto a os cambios en as relacións de os adultos e intergeneracionais, a multiculturalidade e interculturalidade, discriminación e inclusión e desenvolvemento sostenible	A3		C13	D1 D7 D12 D13
Coñecer e desempeñar a función tutorial e orientadora en relación con a educación familiar en o período de 0-6 anos e coordinando a acción educativa referida a o seu grupo de alumnos.	A2	B10	C11 C24	D2 D8 D14 D16 D17 D21
Promover a integración de a familia e a comunidade en os programas de educación especial	B10		C26 C32	D6 D8 D12 D14 D16
Abordar e resolver problemas de disciplina en o aula e conflitos en a familia, promoviendo o traballo cooperativo e o trabjo e o esforzo individual.	B4		C32 C60	D1 D7 D8 D9 D15
Crear e manter lazos de comunicación con as familias para incidir eficazmente en o proceso educativo.	A4	B10	C1 C10	D3 D8 D18

Contidos

Tema	
Orientación e Tutoría no marco normativo	1.1.Marco conceptual y relación entre Tutoría y Orientación Educativa. 1.2. Titor, tutoría e Orientación na lexislación española 1.3. A orientación na Educación Infantil

A Acción Titorial: organización e planificación 2.1. Acción Titorial: organización e planificación

2.1.1. Programación da Acción Titorial

2.1.2. Proposta de Plan de Acción Titorial

Técnicas e Instrumentos para a Acción Titorial e a Orientación Educativa	3.1. A Observación 3.2. A Enquisa 3.3. O Cuestionario 3.4. Análise dos documentos materiais 3.5. Outras técnicas e instrumentos
Titoría e Orientación á Familia	4.1. A familia: clarificación antropolóxica e luar primaria da socialización 4.2. Virtudes do titor 4.3. Período da adaptación 4.4. El titor ante as necesidades específicas de apoio educativo 4.5. Colaboración bidireccional familia-escola

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	0	2	2
Lección maxistral	14	20	34
Cartafol/dossier	4	30	34
Seminario	7	10	17
Flipped Learning	0	5	5
Simulación	6	12	18
Obradoiro	13	20	33
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	1	3
Cartafol/dossier	1	0	1
Simulación ou Role Playing	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Presentarase a materia a través da explicación da guía docente. Polos contidos da mesma e da propia materia, ambos se consideran complementarios. A Guía Docente constitúe un elemento informativo e prescriptivo de carácter fundamental. Por iso, considérase necesario que en cada unha da materia ao longo da carreira, o alumno/a coñeza, teña presente, consulte dúbidas sobre ela a principio de cuadrimestre, e mesmo a archive en cartafol dixital.
Lección maxistral	Os aspectos teóricos da materia Tutoría e Orientación coa Familia levarán a cabo a través deste tipo de metodoloxía. Considerase a máis adecuada para poder desenvolver nas clases do grupo de alumnos/as completo.
Cartafol/dossier	Elaboración dun Portafolios ao longo dun proceso non inferior a tres meses, e a correspondente entrega do Documento Final. Concretaranse 5 resultados de aprendizaxe para traballar con este método, elixidos en clase polo grupo ao comezo cuadrimestre
Seminario	Asistencia, reflexión e posible entrega de documento, de temas xurdidos en conferencias, charlas, etc. que poidan xurdir ao longo do cuadrimestre
Flipped Learning	Os aspectos teóricos da materia Tutoría e Orientación coa Familia serán obxecto da iniciación a esta metodoloxía, que se completará coa Lección Maxistral. Por outra banda, este método non permite anticiparnos a posibles situacións que dalgunha maneira supoñan un cambio de horario nas clases, por motivos varios.
Simulación	A través desta metodoloxía traballarase, especialmente, a oratoria que a materia esixe desenvolver, de face a unha eficaz comunicación. Este apartado implica con maior grao en relación aos outros da materia, a necesidade de exporse publicamente -dentro do grupo de clase e só coa finalidade pedagóxica que persegue-. Por iso requirírase a presenza de cámara e micrófono, cando se utilice os medios dixitais.
Obradoiro	As clases prácticas co grupo reducido de alumnos/as permitirán traballar a oratoria, o rol-playing en relación a posibles situacións que se dan nas tutorías coas familias, talleres sobre autoconocimiento -como un dos principais obxectivos de todo PAT-, etc. En todos eles o/o alumno/a deberá participar activamente superando medos e pasividade, para poder ir desenvolvendo as competencias necesarias para desenvolver tan difícil e importante tarefa como é a da acción tutorial que corresponde a todo docente e especialmente ao titor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Lección maxistral	O alumno/a poderá consultar ao principio da clase calquera dúbida que lle xurda. Resulta conveniente que esgote en primeiro lugar este método, polos beneficios que se seguen para el e para os demais compañeiros/as en relación ao mesmo. En calquera caso, si aínda así o considera necesario, o alumno/a poderá facer uso da Tutoría académica designada no horario lectivo para cada unha das materias, no horario establecido.
Actividades introdutorias	Ofrecerase a atención personalizada durante todo o proceso de ensino e aprendizaxe da materia, en relación ás diferentes tarefas metodolóxicas. Realizarase nas horas de *tutoría asignadas para iso no calendario de 2º curso.
Cartafol/dossier	O obxecto destas é orientar ao/o alumno/a en as súas posibles dificultades de procura de referencias bibliográficas, sínteses de ideas e redacción. Para os alumnos/as que por algún motivo comunicado, non asistan regularmente ás clases, estas tutorías resultan imprescindibles para poder ter o seguimento que esixe a realización de devandito Portafolios.
Obradoiro	O/o alumno/a poderá facer uso das Tutorías Académicas designadas para a materia, para resolver calquera dúbida que expoña, solicitar orientación ou expor algunha situación pertinente. Convén adecuarse ao horario establecido para iso e solicitala previamente por mail, o que permite unha mellor organización das tutorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba de exame acerca dos contidos abordados ao longo do curso. Cualificarase sobre 10 puntos e cada falta de ortografía restará -0,25. Considérase necesario obter un 5 ou máis de nota para poder facer a media. Datos: Consultar calendario de exames do curso actual, das respectivas convocatorias, na páxina web oficial da Escola Universitaria Maxisterio CEU de Vigo.	40	A1 A2	B10	C1 C10 C11 C13 C14 C32	D1 D3 D6 D12 D15 D16 D21
Cartafol/dossier	Entrega en la fecha establecida durante el curso, del documento final elaborado a través del Portafolios. Será necesario haber cumplido con los tres meses de seguimiento exigidos, así como obtener un 5 o más para hacer la media. Las faltas de ortografía restan cada una -0,25 puntos. Se trata de un documento de elaboración individual, pensado para ir desarrollando las competencias necesarias para llevar a cabo el Trabajo Fin de Carrera.	40	A2 A3	B4	C11 C13 C14 C26 C66	D1 D2 D3 D6 D13 D14 D15 D17 D19 D21
Simulación ou Role Playing	Presentación de, polo menos, dúas exposicións presenciais física ou virtualmente. Este apartado pode requirir -especialmente- que o alumno/a faga uso de cámara e micrófono, independentemente do modo de presencialidade, así como de gravación das actuacións; por tanto, ao matricularse de devandita materia enténdese que acepta o seu consentimento para poder ser avaliado/a. É necesario obter un 5 máis neste apartado para facer a media cos demais apartados da avaliación da materia	20	A4	B10	C10 C11 C24 C26 C32 C40 C60	D3 D6 D7 D8 D9 D11 D14 D16 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Criterios para superar a materia

Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente aquel que agarraches con regularidade ás clases (mínimo un 80%). Este deberá participar nas modalidades indicadas no apartado de Avaliación. Para realizar media cos distintos apartados da avaliación, é necesario obter en todos eles un mínimo de 5 de puntuación. De non superar algún deles, gardaranse as notas até a segunda oportunidade da convocatoria.

Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente, aquel que non agarraches con regularidade ás clases (falta máis dun 20%). Este deberá participar nas modalidades indicadas igualmente no apartado de Avaliación e presentarse a un exame específico en lugar do de resposta curta.

Segunda oportunidade da convocatoria: serán avaliadas as mesmas competencias e en igual condicións que na primeira. De non superar a non se gardarán as puntuacións obtidas. As datas oficiais de exames poden consultarse na páxina web da Escola de Maxisterio CEU Vigo.

Como xa se indicou, en todos os casos, as faltas de ortografía puntúan -0,25.

Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia; polo que pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Torralba, R., **Pasión por educar**, Ediciones Khaf, 2015

Bibliografía Complementaria

Alabart, M.A., **Educación emocional: el viaje empieza en casa**, Graó, 2016

Alcabú, D., **Hablar para persuadir**, Tébar S.L., 2009

Alcalá, J. Martín, L., y Ruiz, G., **La participación de las familias en el sistema educativo de sus hijos**, 2015

American Psychological Association, **Publication manual of the American Psychological Association**, 6ª, DC: American Psychological Association, 2009

Berazaluze, E., **A qué tienen miedo los niños**, Síntesis, 2008

Bellido, J., **Coaching educativo**, Ediciones Khaf, 2016

Cano González, R., **Orientación y tutoría con el alumnado y la familia**, Biblioteca Nueva, 2016

Cid, M.T., **Sociedad, familia y escuela**, CEU Ediciones, 2014

Cury, A., **Padres brillantes, maestros fascinantes. No hay jóvenes difíciles sino una educación inadecuada**, Planeta, 2013

Contreras, F.J., **Debate sobre el concepto de familia**, CEU Ediciones, 2013

De Irala, J., **Nuestros hijos quieren querer. Pautas para una educación afectivo-sexual**, Universitas, S.A., 2012

Domínguez, L., **Teach children to sleep: so they don't keep you from sleeping**, CEU Ediciones, 2014

Domínguez, X.M., **Persona, matrimonio y familia**, BAC, 2007

Gallardo, S., **La familia y sus retos**, Tomo II, UCAV, 2016

Francisco PP., **Amoris Laetitia. La alegría del amor**, San Pablo, 2016

Gómez, M.J., **8 ideas claves: la tutoría en los centros educativos**, Graó, 2014

Hernández, M.A., Gomáriz, M.A., Parra, J. y García, M.P., **El sentimiento de pertenencia en la relación entre familia y escuela. Participación educativa**, Revista del Consejo Escolar del Estado, 2015

Intxausti, M.J., **La entrevista: construir la relación con las familias (0-6)**, Graó, 2013

Jiménez, L., **Educación y familia**, FUE, 2017

Martínez, R.A., **Programa-guía para el desarrollo de competencias emocionales, educativas y parentales**, 2009

Méndez, L., **La tutoría en educación infantil**, Wolters Kluwer, 2007

Ministerio de Educación Cultura y Deporte, **La participación de las familias en la educación escolar**, Secretaría General Técnica, 2014

Polaino-Lorente, A., **Diez principios relevantes para la mejora de la familia en el siglo XXI**, CEU Ediciones, 2007

Reparaz, R. y Jiménez, E., **Padres, tutores y directores ante la participación de la familia en la escuela**, Revista del Consejo Escolar del Estado, 2015

Ricci, A., **Separados pero siempre padres**, CCS, 2015

Silberman, M., **101 actividades para la formación dinámica**, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2012

Urra, J., **Educar con criterio, criterios para educar**, Salvat, 2018

Zbigniew, F. y Ricci, A., **Educar juntos**, CCS, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Antropoloxía: Pensamento e cultura/V51G110V01401

Prácticas externas: Practicum/V51G110V01981

Traballo de Fin de Grao/V51G110V01991

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Outros comentarios

Recoméndase encarecidamente a lectura detida e traballada da presente Guía Docente, consultando nas horas introductorias da mesma calquera dúbida que poida xurdir da mesma.

Tamén se recomenda -desde o momento en que o alumno ou a alumna tome conciencia de que desexa cursar dita materia, da lectura frecuente e variada de artigos científicos, capítulos de libros e libros, relacionados co tema das oportunidades, beleza e importancia da familia. Así como de estratexias para falar en público.

Así mesmo, a familiarización coa Plataforma institucional a través da Intranet e Microsoft 365.

Plan de Continxencias

Descrición

Na medida do posible asumíuse na materia unha metodoloxía que permita manter o ritmo marcado ao longo do curso, tanto si desenvólvese de forma presencial, coma se a presencialidade tivese que ser distinta á física; por exemplo, en liña ou semipresencial. En calquera caso, este documento de Guía Docente preséntase como unha declaración de intencións, e de ser o caso, poderíase realizar as modificacións necesarias que serán comunicadas con antelación aos alumnos.

O cambio podería afectar especialmente na metodoloxía, en ningún caso faríao respecto do valor da avaliación asignado nos apartados xerais:

40%- Contidos

40%- Portafolios

20%- Oratoria
